

PETA REDNA KONVENCIJA S. S. P. Z.

POROČILA GLAV. ODBORNIKOV, KRATKA DEBATA O ZDRUŽENJU IN DRUGO.

Popoldanska seja 1. sept.

Predsednik Kužnik poda splošno poročilo o svojem delovanju in se poda v podrobnosti Starmanove zadeve, ki se je z njegovo pomočjo rešila v zadovoljstvo rveze. Starmanova krivda je bila, ker ni hotel napraviti preklica in tako je ostalo prizaključkih gl. odbora, da je Starman izključen iz Zveze.

Povsem drugačna stvar pa je bila z Juračičevimi zadevami, za katerega se je potegnulo članstvo SS. PZ, da ga obvaruje vsilje in če mogoče dobi iz ječe. Organizacija je zbirala poseben obrambni sklad, ali kakor se je zdelo njemu, ni glavni odbor hotel nič napraviti. Odvetnik Strover je dobil seveda nekaj stotakov, napravil pa ni nič. Na zadnje se je on obrnil pismenim putem na Kočvarja v Pueblo in Bostiča v Chicago in čudil se je, ko je sprejel od Kočvarja pismo, v katerem ga vpraša, ako je Juračič še v ječi. Potegnili se je za Juračiča, da je pisal več pismem na pristojna mesta in on je mnenja, da so bila ravno njegova pisma, ki so vplivala na merodajne kroge, da je bil Juračič izpuščen iz ječe dne 12. aprila. Predsednik se pritožuje nad ostalimi gl. odborniki, s katerimi je imel še pri vsaki seji, na katero je prišel, precej hude praske. Prišlo je celo tako daleč, da ga je pri letni seji podpredsednik odstavil. Zapisniki, kakor so bili priročeni v glasilo, niso odgovarjali resnici, članstvo ni čitalo tistega, kar se je v resnici godilo na zadnji letni seji, na kateri je prišlo do precej resnih rabuk radi Aučinove afeze, katera pa se je povoljno rešila za zvezo.

Delal je v korist zveze, ne oziroma se, če je koga vrezal ali ne, ker kritiziral je vse, kar je bilo kritiziranja vredno, in ker si niso mogli pomagati, pa so ga vrgli s stola. On jim odpusča, če jim bogovi odpuste in delegati.

On priporoča, da konvencija voli v bodoče predsednika iz mesta, kjer je sedež organizacije, ker s tem bo zveza veliko prihranila.

Podpredsednik Bostič poroča, da se je vdeleževal vseh sej. V odsotnosti predsednika je on vodil seje, ki so se vse v lepem redu vršile, izvenjski letnih sej, na katere je prišel br. predsednik. Na letnih sejah pa so bile rabuke, vendar on se ne bo podajal v osebnosti. Uradovanje je bilo težavno, kajti kmalu po izbruhu vojne so zgubili tri člane glavnega odbora, ki so bili poklicani k vojakom. Razsajala je bolezen in vse to je dalo glavnim odbornikom precej sitnosti, tako da ni imel noben mehko postlanega kotlička. Prišel je večkrat v glavni urad, tam pregledal, kako se posluje in dela ter pohvalil glavne uradnike.

Po 5minutnem odmoru poda svoje obsežno poročilo glavni tajnik, ki v uvodu pojasni še zadevo Juračiča in konstatira, da ni Juračič prišel na prosto po intervenciji br. Kužnika, ampak da je pri njegovi oprostitvi igrala veliko vlogo politika. Sedanjí kužnik se je hotel prikupiti uničam, zato je pomilostil Juračiča.

Tajnik Rus poroča, da je bilo v vojnem času veliko članov pozvanih v vojaško službo, toda sreča je bila, da so se zopet vsi vrnili v zvezne vrste. Stavke zadnjih let so neugodno vplivale na razvoj organizacije. Med rojaki, ki se izseljujejo v stari kraj, so tudi zvezni člani, priseljevanje pa ni iz Evrope, ker je zelo omejeno. Kljub neugodnim razmeram, pa organizacija ni nazadovala, ampak je v vseh ozihrh predovala. Ob času zadnje konvencije je imela organizacija 138 podružnic, zdaj jih pa ima 161. Leta 1916 dne 31. avgusta je imela (Dalje na drugi strani.)

DELAVSKA TROZVEZA V ANGLIJI PODPIRA RUDARJE V SPLOŠNI STAVKI.

London, 2. sept. — Osrednji odbor delavske trozveze je sinoči zaključil, da so zahteve Rudarske zveze opravljene in da jih mora vlada takoj sprejeti. To pomeni, da bodo železničarji in transportni delavci podpirali rudarje v njihovi stavki za povišanje meze in znižanje cene premoga, kar ima za cilj, da se ves dobiček premogovne industrije steka v roke rudarjev vsled česar mora slediti nacionaliziranje rudnikov.

MNOGO RUDARJEV GLASOVALO ZA POČITNICE.

RUDARJI IZJAVLJAJO, DA O-STANEJO NA POČITNICAH, DOKLER SE NE POVIŠA MEZDA.

Lewis, predsednik rudarske organizacije, je odredil stavko v Alabami.

Wilkesbarre, Pa. — Dve sto delegatov, ki zastopajo šest in šestdeset lokalnih organizacij prvega distrikta, je sklenilo, da ostanemo na počitnicah, dokler se ne poviša meza, več kot za sedemdeset odstotkov. Ta distrikt šteje 130 lokalnih organizacij. Po tem zaključku je bil sprejet predlog, da se priznajo rudarske zahteve tako, kot priporoča poročilo manjšine.

Kako dalekosežen je ta zaključek o počitnicah, se zdaj ne da povedati, ker nihče zdaj ne more konstatirati, koliko drugih lokalnih organizacij se še pridruži temu zaključku.

Indianapolis, Ind. — John J. Lewis, predsednik rudarske organizacije, je odredil splošno stavko rudarjev na polju mehkiga premoga v Alabami. Odredba je bila izdana, ker je ekskutivna prejšnja poročila, da premogovniški podjetniki še dozdaj niso pristali na odobrene zahteve po predsednikovi komisiji v marcu.

Poročilo pravi, da rudarji prejemale nižjo mezo, kot jo je priznala predsednikova komisija. Ponesrečili so tudi vsi poizkusi, da se vrši skupna konferenca z zastopniki rudarjev in podjetnikov, ker podjetniki niso hoteli priti na konferenco.

Hazleton, Pa. — Kasnejša poročila govore, da je mezdni odbor rudarjev na polju trdega premoga prejel večinsko poročilo mezdne komisije s protestom in sklenil, da takoj formulira nove zahteve.

Voditelji izjavljajo, da niso odgovorni, če rudarji nečejo delati in da je veliko število rudarjev ostalo doma.

Belleville, Ill. — Vozniki, ki prevajajo premog z mulami v rudnik, niso zadovoljni z zadnjo mezdno izravnavo in so ostali doma. Ker so vozniki ostali doma, je delo v rudnikih ustavljeno. Po novi izravnavi znaša dnevna meza sedem dolarjev in pol, a doklada odpade.

Des Moines, Iowa. — Konferenca zastopnikov rudarjev in podjetnikov je trajala tri ure in je končala brez uspeha. Imenovala je ožji odbor, da reši vprašanje. Ožji odbor uvede takoj preiskavo o delavnih razmerah in predloži poročilo širšemu odboru.

Kansas City, Mo. — Ožji odsek štirinajstega rudarskega okraja je priporočil širšemu odboru, da poviša dnevno mezo za \$1.50. Zdaj je odvisno od širšega odbora, kdaj bo sporno vprašanje rešeno.

IZGINILO JE ZA \$150,000 VREDNOSTNIH PAPIRJEV.

Baltimore, Md. — Borzijan Lindsey Hopkins je naznanil na policiji, da je na potu iz Atlante izgubil njegova torbica, v kateri je bilo za \$150,000 vrednostnih papirjev. Dejal je, da je bila zamanjana po pomoti ali pa ukradena.

IZOBRAZBA JE KLJUČ DO SVOBODE.

LETOŠNJO JESEN BODO ZOPET ODPRE VEČERNE ŠOLE.

Chicago, Ill. — V Chicagu odpro večerne šole z 20. septembrom. Približno ob tem času odpro večerne šole tudi v drugih industrijskih mestih in središčih, v katerih se mestni občeti zavedajo resnice, da je ves napredek v človeški družbi odvisen od izobrazbe.

Večerne šole so v prvi vrsti namenjene tujcem in dotičnim, ki niso imeli prilike v svojih mladih letih dokončati svoje izobrazbe, da jo spopolnijo s strokovno ali pa splošno izobrazbo.

Tujezenci, ki niso zmogli angleškega jezika, se uče angleščine in zgodovine Združenih držav, tako da se seznanijo z njeno ustavo, proglašom neodvisnosti in z resnico, da so Združene države nastale po volji ljudstva, ki je takrat živel na kontinentu, ker so nanj učinkovali globoki gospodarski vzroki.

V večernih šolah je poleg elementarnega poduka uveden tudi strokovni poduk v večjih mestih. Mladenci, ki pohajajo v večerne šole, se lahko uče kemije, geologije, risarstva, mehanike, višje matematike in geometrije. V večjih mestih uče tudi tuje jasnike, francoščino, španščino itd., ako se prikladi zadostno število učencev. Kdor želi spopolniti svoje elementarno izobrazbo ali pa nadaljevati s svojo strokovno izobrazbo, se mora zglasti pri občinskem šolskem svetu, če ne ve, v katerih šolah se vrši nadaljevalni in spopolnjevalni poduk. Angleščina se podučuje na vseh večernih šolah, strokovni poduk je pa omejen le na gotovo število šol, če se za predmet prikladi dovoljeno število učencev.

V Chicagu in drugih večjih mestih podučujejo v večernih šolah tole:

Spopolnjevalni poduk za dečke in dekleta, ki niso imeli prilike dokončati javne ljudske šole.

Poduk v gospodinjstvu, živinju in modistovstvu.

Regularni poduk kot je uveden na višjih šolah.

Poduk v trgovini, stenografiji, pisanju s strojem, knjigovodstvu, trgovskem zakonu itd.

Poduk v tehničnih predmetih, raznih rokodelstvih; gradnja in popravilanje avtomobilov, arhitekturno risanje, strojno risanje, kovaštvo, livarstvo, mehanika, tiskarstvo, kleparstvo, mizarstvo itd.

Poduk v večernih šolah je obkrožen in tisti, ki niso imeli prilike v svojih mladih letih obiskovati šole, lahko v večernih šolah nadomestijo in spopolnijo, kar so zamudili.

Važno je za stariše, da vplivajo na svoje otroke, ki so prekorajli šestnajsto leto, da pohajajo v večerne šole, kajti če bodo vplivali nanje, da pohajajo v večerno šolo, so zanje več storili, kakor če vsakemu zapustne par tisočakov dole. Denar se lahko za pravi, ukrade ali pa izgubi na drug način, izobrazba pa ne bo otrokom nihče vzela, kajti, kar se je Francek naučil, bo tudi France znal.

Važno je tudi, da pohajajo v večerne šole tisti, ki ne razumejo angleščine, če bi ne bilo prav nobenega drugega vzroka, kot da spoznajo angleško literaturo. Ta literatura je tako obširna na polju znanosti in gospodarstva, da je vredna, da se zaradi nje nauči človek angleškega jezika.

Večerne šole so brezplačne.

GONJA NA TIHOTAPCE V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Prohibicijski uradniki so preiskali več kot sto salinov in zaplenili opojne pijače v vrednosti do sto tisoč dolarjev. Grešniki se bodo zdaj morali zagovarjati na sodišču, zakaj so prodajali opojne pijače, ker je prodaja takih pijač prepovedana.

GENERALNA STAVKA ANGLEŠKIH RUDARJEV SE PRIGNE 25. SEPT.

London, 2. sept. — Na današnji konferenci zastopnikov Rudarske zveze je bilo sklenjeno, da odborniki formalno obvestijo vse lokalne organizacije, da stopijo v splošno stavko najkasneje 25. septembra, ako ne dobe do tega časa obvestila, da je vlada sprejela njihove zahteve. Železničarji in pristanišni delavci bodo podpirali rudarje.

ANGLEŠKI KRALJ V KONFLIKTU Z MINISTRI.

Kralj bi rad osvobodil MacSweeneya, toda Lloyd George ne dovoli.

KATOLIŠKI GLAVARJI SE PREPIRAJO, DA LI JE KORŠKI ŽUPAN SAMO-MORILEC.

London, 2. sept. — Med angleškim kraljem in njegovim kabinetom se je pojavil prvi spor odkar je George V. zasedel prestol. Konflikt je nastal radi korškega župana MacSweeneya, ki umira v ječi v Brixtonu vsled gladovne stavke. Kralj bi rad izpustil umirajočega moža, ker je zadnje dni prejel nebroj protestnih pism in brzojavk, toda spoznal je, da ne more sam ničesar storiti. Njegov politični tajnik, lord Stamfordham, se je informiral, da bo Lloyd George zavrgel kraljevsko naredbi za osvoboditev MacSweeneya. Kralj se je obrnil na ministra za notranje zadeve, ali ta mu je odgovoril, da je kabinet soglasno sklenil, da sinfajnovski župan iz Korke lahko umre, ako noče jesti. Ako se pa kralj osmeli in ukaze na svojo pest izpustiti jetnika, tedaj je gotovo, da Lloyd George z vsemi ministri rezignira. Pristajalci Ireev zdaj pritiskajo na kralja, da najstori to in strmoglaví ministrstvo. Kralj pa ni odločen in ne ve, kaj bi storil.

Župan MacSweeney je še živ, čeprav je že dvajset dni brez jedi. Zdravniki sami se čudijo, da se še drži pri življenju. Mož je fizično le kost in koža; ne more se ganiti niti govoriti, ampak zavest se ga še drži. V Londonu se je pojavil sum, da morda prejema na skrivnem hrano. Včeraj je obiskal jetnika zdravnik iz ministrstva domačih zadev, ki ga je preiskal. Nihče ne ve, zakaj je prišel zdravnik in domneva se, da vlada v zadnjem momentu le izpusti MacSweeneya ali pa se je odločila, da jetnika s silo nasti.

Zunaj pred ječo se odigravajo dnevi prizori demonstracij. Velike množice Ireev kleče in molijo rožni venec. Velika vojaška straža vzdržuje mir.

Voditelji katoliške cerkve na Angleškem se pripravajo glede vprašanja, da li je MacSweeney samomorilec, čeprav je dober katoličan. Eni pravijo, da smrt valed gladovne stavke ni samomor in poddeli so mu zakramente za umirajočega, medtem ko drugi trdijo, da je to prostovoljna smrt, kakor če bi se človek obesil. Bernard Vaughan, znani angleški vodja jezuitov, je izjavil, da je korški župan po njegovem mnenju samomorilec in on mu ne bi dal zakramentov. Nekaj se tudi govori, da cerkvena oblast čaka odločilnega trenutka nakar bo zapovedala jetniku, da mora vzeti jed, ako boče ostati dober katoličan. Nasprotniki katoličanov so pa mnenja, da korški župan ne bo umrl, dokler ga duhovniki skoraj vsak dan obhajajo, kajti hostija ima redilne snovi in je torej z drugimi besedami hrana.

Cork, Irska, 2. sept. — V tujkajnih zaporih je enajst gladovnih stavkarjev, ki že niso jedli 21 dni. Noben se ne more dvigniti iz postelje in prikaže se, da umre vsak trenutek. Zunaj ječe se pa vrše prizori kakor pred brixtonsko ječo v Londonu, v kateri umira MacSweeney. Velika množica sinfajnovcev kleče in molí na glas rožni venec. Tukaj se pričaja (Dalje na 3. strani.)

POLJAKI ZAVRGLI NASVET AMERIKE.

Poljska vlada, vazalka francoskih bankirjev, bi rada še enkrat pognala izmučene Poljake v Rusijo, da dobi "strategične postojanke". V tem smislu se glasi odgovor na ameriško noto. Kriza na Poljskem zaradi odločitve generalov. Zastopnika ameriške pomožne komisije sta odpotovala v Moskvo.

D'ANNUNZIO SE POSLOVI Z REKE.

Prebivalstvo na Reki se ne zmeni za njegovo "kvarnersko državo".

ZDAJ MISLI ITI V ALBANIJO.

London, 2. sept. — Brzojavka iz Rima "Exchange Telegraphu", ki se opira na poročilo v listu "Popolo Romano", se glasi, da je Gabriel d'Annunzio sklenil zapustiti Reko, ko je prebivalstvo Reke zelo mrzlo sprejelo njegovo ustavo nove države. D'Annunzio je nameraval uradno okleati "kvarnersko državo" dne 11. septembra ob obletnici svojega vladanja na Reki. Nova država ima obsegati mesto Reko in nekatere otoke v Jadrani. V ta namen je že obelodanil ustavo nove države, toda Rečani menda niso zadovoljni z ustavo in to je d'Annunzio razjezilo. Kam namerava iti — če res pojde — ni še znano. Pred kratkim je bilo poročano, da pojde v Albanijo, ako se ne obnese njegov načrt neodvisne reške države.

Variava, 2. sept. — Vlada je izdala naredbi za mobiliziranje vseh moških od 18. do 50 let.

London, 2. sept. — Po zadnjih poročilih iz Varšave in Moskve se nadaljuje bojevanje v okoliščini Zamočja v Galiciji, 45 milj južno-vzhodno od Lublina. Rusi so obkolili Zamočje, toda oblegana poljska garnizija se še brani. Poljaki javljajo, da so na severnem krilu svoje erte reokupirali Grodek in ujeli tisoč boljševikov.

V Parizu pripisujejo veliko važnost gibanju šovinističnih Ukrajincev, ki so se organizirali pod vodstvom generala Pavlenka na južnem koncu vzhodne Galicije in pomagajo Poljakom a prodiranjem od juga proti Lvovu. Dalje javljajo iz Pariza o operacijah nekdanje "zelene armade", katero vodi v Ukrajini general Makno, ki namerava zvezati poljsko fronto z Vranglovo na Krimu.

Francoska poročila so pa v velikem konfliktu z depešami iz Moskve in Carigrada o aktuelnem položaju na Vranglovi fronti. Iz Carigrada javljajo, da se Vrangel stalno umika. Izgovor je, da mu manjka topov — čeprav ga je Francija presneto dobro založila s kanoni in z vsem, kar potrebuje izvenjski vojaštva.

Po zadnjih poročilih se je Vrangel umaknil v Perekop na istmu med Črnim in Azovskim morjem in za njim prodirata dve koloni ruske rdeče vojske.

Varšava, 2. sept. — Maurice Pate in Herschell Walker, člana ameriške pomožne komisije na Poljskem, sta odpotovala iz Minaska v Moskvo, kjer bosta konferirala z uradniki sovjetske vlade glede prehrane otrok v Beli Rusiji, ki je bila prej pod poljsko okupacijo. Obenem nameravata preučiti živčne razmere v centralni Rusiji v svrhu, da se raztegne dobrodelna akcija ameriškega Rdečega križa tudi na sovjetsko Rusijo, ako bo treba in če dovolita vladi v Moskvi in Washingtonu.

Pate in Walker sta šla v Minsk v družbi poljske mirovne delegacije in Čičerin, sovjetski komisar zunanjih zadev, je poslal posebnega zastopnika za sprejem Američanov. Sovjetski delegatje so zagotovili oba Američana, da sovjetska vlada ne bo ovirala dobrodelne akcije ameriške pomožne organizacije.

Varšava, 2. sept. — Na Poljskem vlada velika notranja politična kriza. Predsednik Pilsudski je odstavil generala Hallerja, poveljnika poljske severne armade, ki je branila Varšavo; obenem je

D'ANNUNZIO SE POSLOVI Z REKE.

Prebivalstvo na Reki se ne zmeni za njegovo "kvarnersko državo".

ZDAJ MISLI ITI V ALBANIJO.

London, 2. sept. — Brzojavka iz Rima "Exchange Telegraphu", ki se opira na poročilo v listu "Popolo Romano", se glasi, da je Gabriel d'Annunzio sklenil zapustiti Reko, ko je prebivalstvo Reke zelo mrzlo sprejelo njegovo ustavo nove države. D'Annunzio je nameraval uradno okleati "kvarnersko državo" dne 11. septembra ob obletnici svojega vladanja na Reki. Nova država ima obsegati mesto Reko in nekatere otoke v Jadrani. V ta namen je že obelodanil ustavo nove države, toda Rečani menda niso zadovoljni z ustavo in to je d'Annunzio razjezilo. Kam namerava iti — če res pojde — ni še znano. Pred kratkim je bilo poročano, da pojde v Albanijo, ako se ne obnese njegov načrt neodvisne reške države.

VIŠJE SODIŠČE JE ODKLO-NILO HOWATOV PRIIV.

Topaka, Kans. — Kansasko najvišje sodišče je odklonilo priiz Aleksander Howata, predsednika rudarske organizacije v štirinajstem distriktu, v katerem je zahteval ponovno obravnavo zaradi obsojbe žaljenja sodišča. Howatov zagovornik je naznanil, da vložil apel na najvišje zvezno sodišče.

Sodnik Curran je poslal Howata v ječo zaradi žaljenja sodišča. Howat se namreč ni odzval pozivu industrijskega sodišča. Sodnik Curran mogoče zdaj zopet pošlje Howata v ječo, mogoče bo čakal, da najvišje sodišče reši Howatovo zadevo.

VOLNENI TRUST ODPRE TOVARNE.

Bostch, Mass. — American Woolen kompanija naznanja, da prične z delom v svojih tovarnah 13. septembra. Tega dne prične le s pripravljalnim delom, kmalu se pa začne obračati kolesje v vseh njenih tovarnah.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in hladno. Severnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 64, najnižja 62. Sonce izide ob 6:16, zalde ob 7:22.

odstavil generala Istvanica, ki je vodil čete v Galiciji. Pilsudski je prevzel poveljstvo sam nad vsemi armadami. To je pa povzročilo velik odpor od strani nekaterih političnih strank in častnikov v armadi, ki protestirajo in zahtevajo, da se odstavljeno generaloma vrne njuna čast. Pilsudskemu očitajo, da zdaj, ko Varšava ni več v nevarnosti, hoče sam poleteti vso "slavo poljske zmage". Spor pa ni samo med poljskimi voditelji, temveč tudi s Francozi. General Weygand se je tako razardil valed omenjene akcije Pilsudskega, da je zaradi tega odšel v Pariz. Socialisti vztrajajo pri zahtevi, da se skliče narodna skupščina, ki naj reši vprašanje miru ali nadaljevanje vojne.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (taven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s Metami:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (September 1-20) poleg valoga imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevem potekla naročnina. Poslovite se pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PAMETEN ZAKLJUČEK.

Zdi se, da se je pričelo daniti v glavah voditeljev strokovno organiziranega delavstva, da prihajajo do spoznanja, da mora delavstvo imeti svoje časopisje, če hoče, da bo ameriško ljudstvo pravilno podučeno o delavskem gibanju.

Ko je izbruhnila v Denverju stavka cestnoželezniških uslužbencev, se je jeza delavcev obrnila proti dnevniku "Denver Post", ker je ta velebizniški dnevnik najbolj nesramno lagal o stavki in podžigal kompanijo, naj nikar ne odneha napram svojim uslužbencem. Ljudstvo je bilo tako razburjeno, da je napadlo tiskarno velebizniškega dnevnika, razbilo šipe in nekoliko pokvarilo stroje. Drugi dan je dnevnik vseeno izšel, kajti gospodje, ki izdajajo velebizniško časopisje, imajo denar, da lahko škodo popravijo čez noč. Ljudstvo ni s svojim razbijanjem prav nič doseglo, ker taki čini sploh ne morejo voditi do uspehov. Taka dejanja so podobna činom, kakeršne se izvršili francoski tkalci v Lyonu v začetku minolega stoletja, ko so razbili stroje, ker so mislili, da so stroji krivi njih bednega stanja. Tako je bilo tudi z ljudstvom v Denverju. Mislijo je v svoji jezi, če razbije ali poškoduje nekaj strojev, da ne bo več izhajal velebizniški dnevnik, ki strupeno piše proti delavskim strokovnim organizacijam in ki podžiga podjetnike, naj nikar ne priznajo zahtev organiziranega delavstva. Ali ljudstvo se je lahko prepričalo prihodnji dan, da je njegovo nasilno dejanje ravno toliko pomagalo, kot če bi kdo kanil kapljo vode v morje.

Ce hoče delavstvo uspešno nastopiti proti velebizniškemu časopisju, tedaj naj se ne posluži nasilja, ampak naj izbija klin s klinom. To pomeni, da mora organizirano delavstvo imeti svoje časopisje, če hoče ljudstvo obvarovati pred lažmi velebizniškega časopisja in če noče, da laži v velebizniškem časopisju škodijo delavski stvari.

Do tega prepričanja so prišli zdaj tudi voditelji strokovno organiziranega delavstva, kajti na državni konvenciji strokovno organiziranega delavstva države Colorado, ki se je vršila v Pueblu, je bil sprejet zaključek, da se takoj izdelajo načrti za ustanovitev delavskega dnevnika v Denverju.

Taki zaključki zadenejo velebizniško časopisje, tam kjer ga najbolj boli, če se izvedejo in če jih delavstvo tudi složno podpira. Če se izvede zaključek, ki ga je sprejela konvencija strokovno organiziranega delavstva v Pueblu, tedaj mora delavstvo z vsemi svojimi močmi podpirati tak zaključek, da ne ostane samo mrtva stvar na papirju.

Ustanovitev delavskega dnevnika v Denverju bo povzročila gospodom okoli "Denver Posta" večji strah kot pa nezmislno razbijanje strojev in šip.

Kaj je delavčevo orožje? — Delavsko časopisje!

Delavski izkoriščevalci se boje javnosti. Oni hočejo, da delavci delajo za sramotno nizke mezde in v nezdravih delovnih razmerah. Ali njih srčna želja je, da javnost ne izve pod kakšnimi pogoji garajo delavci. Zato so delavski izkoriščevalci ženorožni napram lastnikom velebizniškega časopisja. Za njih molčečnost jih nagradijo s petkrat preplačanimi oglasi, da le javnost ne izve, kaj se godi v tovarnah, rudnikih, jeklnah, transportnih podjetjih itd. Delavskim izkoriščevalcem se ni treba bati, da bo velebizniško časopisje poročalo resnico, kako ravna jo z delavci v svojih podjetjih.

Delavskega časopisja pa delavski izkoriščevalci ne morejo podkupiti. Oni se zavedajo, da bo delavsko časopisje neomajno zagovarjalo delavske pravice, da bo valdkar poročalo resnico. In te resnice se pa delavski izkoriščevalci najbolj boje, ker jih v javnosti pokaže take, kakeršni so, obenem pa prebujajo delavske mase, da se morajo organizirati, če hočejo, da bodo njeni interesi za varovani.

To so pa vzroki, ki kličejo vsem delavcem: Podpirajte svoje delavsko časopisje! Če podpirate velebizniško časopisje, redite gada na svojih prsih, pomagajte sami kovati verige, v katere vas vlečejo industrijski avtokratje.

Močno delavsko časopisje pomeni, da imajo delavci tudi močno orožje, ki brani njih interese in odbija napade delavskih izkoriščevalcev na delavske pridobitve, zaeno se pa bojuje za nove pridobitve, ki vodijo v boljše cloveške družbo.

PETA REDNA KONVENCIJA S. S. P. Z.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

la organizacija 3,637 članov, leta 1920 dne 30. junija pa 4,680.

Tajnik povdarja, da je finančno stanje organizacije zadovoljivo in da je zdravstveno stanje članstva povoljno, dasiravno je v zadnjih štirih letih dvakrat nastopila epidemična bolezen. Navaja številke o finančnem stanju organizacije in statistični pregled o boleznih, na katerih so umrli člani, na kar preide na vplačila društev.

Dalje poroča, da je bilo dne 30. junija 1920 zavarovanih pri organizaciji 2,343 otrok. Poda poročilo o finančnem stanju otroškega oddelka. Za ta oddelek ni uveden čekovni račun in gotovina je naložena obrestno na Kasparjevi banki. Otrok je umrl v medkonvenčnem času štirideset in največ sta jih pobrali škrlatiča in difterija.

Poroča o solventnosti organizacije in meni, če bi se bila solventnost zopet preračunila z dnem 30. junija 1920, tedaj je prepričan, da bi bila solventnost ravno tako visoka kot 31. avgusta 1916. Govori o iniciativah in referendumu in poda o tem detaljirano poročilo, podprto s številkami. Na splošnem glasovanju je bilo deset zadev.

Konec svojega poročila poda razna priporočila, ki so po njegovem mnenju v korist organizacij.

Blagajnik Kalan poroča, da so se od zadnje konvencije do danes številke precej premešale, ne pa tako denar. Blagajna dobro obstoji, kakor bodo videli iz finančnega poročila. Varoval je blagajno in izposloval, da jim banka sedaj plačuje obresti tudi od čekovnega računa. Zveza je s tem profitirala \$353.63. Poleg blagajništva pomaga tudi v glavnem uradu in za to delo mu plača tajnik od svoje tajniške plače. Se zahvali za zaupnost.

Zapisnikar Konda poroča, da se je vdeleževal vsej seji in vodil zapisnike, katerih izveščila so bili v uradnem glasilu. Kdor pa hoče vedeti, kaj se je vršilo na sejah, mu so na razpolago uradni zapisniki. Dokler je bil on v uradu, se je vršilo vse v lepem redu.

Predsednik nadzornega odbora poroča, da ga je četrt konvencija izvolila predsednikom porotnega odbora, da je bil poklican v vojakom in da je bil na njegovo mesto izvoljen br. Mohr. Mladič in ko se je vrnil od vojakov, ga je članstvo potom splošnega glasovanja izvolilo predsednikom nadzornega odbora na prejšnje Rusovo mesto. Knjige, računi in finance so v najlepšem redu in še posebej pohvali glavnega tajnika.

Prvi nadzornik Hauptman poroča, da so računi in finance v lepem redu. Drugi nadzornik ni navzoč.

Predsednik porotnega odbora Mohr Mladič poroča, da je bil potom splošnega glasovanja izvoljen na mesto k vojakom poklicanega Levstika in da je v tem času prišlo nekaj stvari, katere so vse rešili v občno zadovoljnost vseh. Delo je bilo težavno in sitno, ker vse zadeve so se morale rešiti potom korespondence. Vse zadeve, ki so prišle pred porotni odbor, so bile rešene, izvzemši zadeva Stefana Dragičevića, člana dr. 124 v Los Angelesu, ki je bil izključen radi stavkokaštva. Zadeva se vleče že sed pet mesecev in ker ne dobi nobenih odgovorov na svoja pisma ne od društva, ne od Dragičevića ali unije, misli, da so se med seboj pobotali. Pohvali gl. tajnika, ki mu je šel na roke in ki je skušal vse sporne zadeve rešiti iz glavnega urada, tako da ni prihajalo preveliko pritožb na porotni odbor. Vse korespondence ima s seboj in je na razpolago konvenciji.

Prvi porotni odbornik ni navzoč.

Drugi porotni odbornik Zlogar pojasni isto kot Mladič in tudi pohvali gl. tajnika.

Vrhovni sodnik, Dr. Kern, poda splošno poročilo o svojem delu, ki se vzame na znanje.

Konvenčni predsednik pokliče združevalni odbor, da on da svoje poročilo. Vnela se je precej dolga debata. Navzoči člani tega odbora so protestirali, da bi poročali kot člani tega odbora, ker glavni odbor jih niti ni povabil, da pridejo kot člani tega odbora na konvencijo. Predsednik tega odbora Jofe Fritz kakor tudi E. Somrak in Martin Kočevar so od

društev poslani delegati in kot taki so oni danes navzoči na konvenciji. Br. Kyartiš iz Morgana, ki je tudi član tega odbora, ni navzoč, ker ga ni nihče povabil. Navzoči člani se zgražajo, ravno tako tudi nekateri drugi delegati kritizirajo glavni urad, ker jih niso povabili na konvencijo, radi česar se tudi niso pripravili in prinesli s seboj nobenih poročil in dokumentov. Vsekako pa se izjavi br. Fritz, kakor tudi Somrak in Kočevar, da so pripravljene podati svoja poročila, kolikor jim morejo priti na um, da bo konvencija slišala, kaj se je zgodilo, pridržajo pa si pravico, da k stvari govorijo kasneje, ko bo prišla na vrsto tozadevna debata.

Predsednik združevalnega odbora poda svoje kratko poročilo o delovanju in zborovanjih v Johnstownu in Clevelandu in ponovi še enkrat to, kar je bilo že poročano v glasilu zveze.

Somrak se malo bolj poglobi v stvar in obširneje pove o delu in zaključkih posameznih članov, o konferencah v Johnstownu in Clevelandu in potem o raznih posvetovanjih, ki jih je imel z raznimi člani združevalnega odbora od drugih podpornih organizacij. Pojasni tudi, da nima nobenih oikomrežnih načrtov ali namenov, temveč da je ves čas deloval edino s to mislijo, da koristi celokupnosti. Pove, da je član glavnega odbora SNPJ in da se mu je izrazil gl. predsednik jednote, da oni so, pripravljeni vsak trenutek za konsolidacijo z zvezo in da čakajo samo še na zvezi odgovor. Želi tudi, da bi konvencija zaslišala predsednika združevalnega odbora Aleša.

Odbornik Kočevar pojasni, zakaj ni bil on prisoten na konferencah tega odbora. Glavni vzrok je najbrž oddaljenost, drugi pa je pripisati predsedniku odbora Fritz, ker mu je vselej pisal par dni pred konferenco, tako da se ni mogel spraviti na pot pravčasno. Pisal je nekaj člankov v glasilu zveze, da bi podrezal ostale odbore, da delujejo na eni strani, kar je imelo nekoliko uspeha, ampak ko je poslal na glasilu točke pogodbe, ki so bile objavljene v Prosveti, glasilu S. N. P. J., je po dolgem čakanju prejel odgovor od gl. tajnika, da je njegov dopis obojen na smrt.

Br. Konda ni hotel torej približati njegovega članka v glasilu zveze in zato ga je izročil gl. odboru, da on odloči, če se sme dopis približati v glasilu ali ne. To je nekake vrste cenzura s gilotino, katere se lahko posluži urednik glasila in glavni odbor. Kočevar govori odprto in zahteva, da se mu pove, zakaj ni glavni odbor dal od združevalnih odborov raznih organizacij sprejete pogodbe za konsolidacijo na splošno glasovanje. Po njegovem mnenju se lahko izvede združitve že danes. Posvetovali se je z odvjetniki, ki so mu povedali, da ni nobenih takih zaprek, da bi se jih ne moglo premostiti.

Prečita se pozdravno pismo društva št. 103, Homer City, Pa. Prečita se tudi pismo predsednika SNPJ, ki v imenu članstva pozdravlja delegacijo in ji želi največjega uspeha ter izrazi upanje, da se kmalu vidimo na skupni konvenciji kot bratje združene organizacije.

Br. Kužnik stavi predlog, da bi konvencija določila čas za debatiranje o združitvi. Po njegovem mnenju bi zadoštovali dve seji. Delegat Mahnič hitro stavi protipredlog, da se vzame toliko sej, kolikor bo treba, da se zadeva reši. On, tako mu je društvo navoščilo in zabičalo, ima nalog, da ostane tako dolgo v Chicagu, dokler se ta zadeva povoljno ne reši. (Burni aplavz.)

Na glasovanje ni prišel ne predlog ne protipredlog, ampak razvidno je bilo, da je večina delegatov odločna za združitve; vsi pa, da se ta zadeva reši enkrat za vselej, pa naj potem pride do združitve ali pa ostane pri starem.

Seja zaključena točno ob pol šestih uri.

Dopoldanska seja 2. sept.

Konvenčni predsednik odpre zborovanje točno ob 8. uri. Čitajo se imena delegatov in glavnih odbornikov.

Čitanje zapisnika, katerega je sestavil zapisnikar Verbič. Članstvo kritizira zapisnik, da je zelo površen, nato zapisnikar Polak čita zapisnik, katerega je on spisal. Sklenjeno, da se sprejme zapisnik, katerega je spisal Polak in sicer prvi del, drugi del pa naj izpolni do popoldanske seja, na kateri se isti odbor ali pa po pravi. Člani združevalnega odbora

za Zelijs, da se njihova poročila obširneje zanesajo v zapisnik in v slušajo, da ne bi bil zapisnik dovolj jasn, imajo pravico podati kasneje svoje pisemne izjave.

Zapisnikar Verbič se zahvali za delo. Mladič predlaga, da se rezignacija sprejme na znanje. Ker zapisnikar Polak misli, da je dovolj zmoten sam voditi zapisnik, se sprejme predlog Somraka, da se mu ne da pomočnika, dokler zanj ne vpraša.

Sprejme se predlog delegatinje Ivanšek, da se oprostí delegatom, če slučajno pridejo par minut prezgodno na sejo.

Odbor za pregledanje knjig in računov naj opravi svoje delo zvečer po konvenciji.

Mahnič kritizira dnevni red, češ, da je precej površen in predlaga, da se sprejme v dnevni red točka: Poročila delegatov. V daljši debati vpraša Kužnik: Kaj pa imajo delegati poročati? Mahnič odgovarja, da imajo delegati veliko več poročati, kot si kdo misli. Sprejet je bil predlog, da se sprejme točka v dnevni red.

Vprašanje nastane, po katerem redu se naj vrstijo ta točka. Mahničev predlog se glasi, da se ta točka uvede pred točko o združevanju. Protipredlog, da pride za združevanjem je propadel in sprejet je bil predlog.

Čita se besednjak iz New Yorka od jugoslovanskega oddelka Rdečega križa.

Brzojavni pozdrav od dr. štev. 124 v Los Angeles, Cal., v katerem naglašajo željo po združitvi. Podpredsednik Mostić prosi delegatje, da ga oprostite nadaljnjih sej.

Se oprosti.

Poročila delegatov.

Konvencija sklene, da se po vrsti kličejo številke društev in da vsak delegat ali zastopnik v kratkem poroča želje društva, katerega številka je klicana. Poročila so v glavnem zavzemala sledeče želje društev: Za združenje ali pa proti združenju; popravek pravil, ustanovitve operacijskega sklada, pritožbe proti glavnemu odboru. Sledeča društva so za brezpogojno združitve: Št. 2, 4, 7, 11, 14, 17, 20, 24, 25, 26, 27, 34, 37, 39, 44, 55, 59, 60, 63, 70, 80, 81, 84, 85, 103, 107, 112, 116, 123, 124, 145, 149, 155, 165.

Za združenje na podlagi enakopravnosti članstva: Št. 1, 16, 22, 69, 87, 100, 124, 151, 161.

Proti združitvi: Št. 3, 19, 47 (je za združitve, vendar ne na tej podlagi, kakor zahteva S. N. P. J.), 94 (isto kakor dr. št. 47), 158, 166.

Glede združitve prepuščeno njihovem razumu: Št. 54, 131, 132, 144.

Sledeča društva kritizirajo gl. odbor, ker slednji ni dal pogodbe na splošno glasovanje, ali pa je tozadevne dopise cenzuriral: 10, 14, 25, 26, 60, 80, 84, 85, 113, 116, 123, 145, 165. Ta društva so izrekli nezaupnico glavnemu odboru. Drugi delegati so poročali o raznih željah njihovih društev, medtem ko 99 društev ni poslalo nikakih navodil.

Poročila se vzamejo na znanje. V dvorani prisotni član SSPZ, br. Cvetković prosi konvencijo, da ga takoj zasliši. Kužnikov protipredlog, da se ga takoj zasliši, je bil sprejet z 28 glasovi.

Cvetković pojasni svoje bedno stanje, da je bolan že od 21. dec. 1917, ko mu je v premožovniku zlomilo križ. Pove, da je dobil od zveze odpravnino \$250 in iz dobrodelnega sklada pa \$52.00. Da je Cvetković, ki je pomagal ustanoviti zvezo in bil tudi njen glavni odbornik v resnici potreben podpore, to je bilo razvidno. Končno je Mladič stavljal predlog, da se mu izplača iz dobrodelnega sklada \$100. Ta predlog je dobil velikiški večino. Kužnikov protipredlog za \$100 podpore in \$8 na mesec akoni eno leto, je dobil samo 7 glasov.

Cvetković se zbornici zahvali za podporo.

Glavni odbor se je čutil precej prizadetega na razne obtožbe in radi nezaupnice, ki so mu jih izrekli razna društva in podal je svoje zagovore. Prišlo je sicer do osebnosti, vendar razburjenje se je poleglo in razni odborniki so začeli stvarneje zagovarjati svoja stališča glede cenzure v glasilu, kakor tudi zadeve plače združevalne pogodbe, katere ni hotel dati glavni odbor na splošno glasovanje. Tajnik Russ je tudi pojasnil delegatom iz Wisconsin, zakaj se do sedaj še ni moglo dobiti poslovnice za to državo, kakor tudi delegatu Kotniku, kaj je bil vzrok, da niso bile bolniške podpore hitro izplačane.

Konec dopoldanske seja.

METEORITI.

Kazimir se pere s tinto in zato je še bolj črn!

Zdaj je pravi čas, da se ogleda Palmer in pove, da povisana tovarnina zniža cene živilom v treh mesecih. Zlodja! Volitve se bližajo in ljudem je treba nekaj povedati, ker drugače bodo res mislili, da je povisjanje tovarnine v korist profiterjem.

Glas iz Clevelanda: Tukaj narašča brezposelnost med visokimi literati, ki rabijo kozji parkelj namesto peresa.

Volilno geslo, za katero ni plačala škoda "Tribuna" nobene nagrade: Volite Coxa ali Hardinga v novembru in pripravite se za vojno v decembru!

Med otroci.

Prvi otrok: Ali je boginja Svoboda omožena?

Drugi otrok: Da, poročila se je z Morganom.

Cox — prijatelj Jugoslovancev. Ali je kandidat Cox prijatelj Jugoslovancev?

Gotovo! Saj imamo štirinajst spidastih dokazov.

Business s metlami raste.... V Clevelandu so odprli novo tovarno za metle. Prva poskušnja se je izmenitno obnesla in business je dober.

Kazimir je te dni vzel obliž ene plati in ga položil na druga.

Kdo ga je videl?

Nekdo pravi, da je bil pravkar rumunski kronprinč v Ameriki. O tem nam ni absolutno nič znano. Zdi se nam, da je to grda laž, s katero hočejo oblatiti naše pošteno demokracijo.

Bil je mož, ki se je krščansko spovedal in sprejel zakramenti sv. poslednjega olja in potem se je obesil. Nak, mož ni bil samomorilec! Bil je junak, ki je umrl za domovino.

Dilema v Belgradu: Ali bi napovedali vojno boljševiki Rusiji ali ne bi — ali bi ali ne bi — ali bi ali ne bi — ali bi, je tako, če ne bi, je tako in tako — božja strela, ali bi ali ne bi —

Kdo je veliki?

Iznajditelj plinov. — Natani na pojasnila daje neki šilar.

Poljska smaga.

Pilsudski je ujel vse tiste Ru-se, ki so bili ujeti tekom zadnjih dveh let in prešteti po komitiji Združene preše.

Poljaki so okupirali Varšavo in naznanili strmečemu svetu, da niso bežali od Berezine do Varšave zato, ker so bili tepeni, pa pa zato, da pokažajo boljševikom, kako lahko se hodi brez čevljev čez hribe in doline.

D' Annunzio bo 12. septembra praznoval obletnico protokletke, ki jo uživa od lige narodov!

Baron Vrangeli, priznani ljubljeneč pariški bankirjev, je pokazal pete. O duhovi Nikolaja Romanova, Kolčaka, Kornilova in Kaledina pomagajte!

Cox in Harding delata angeljske obraze in kričita: "Prisite tati!" In medtem, ko se dereta na vse grlo, hodijo med nami tavati pri belem dnevu in vzamejo dnevno sto milijonov iz ljudskih žepov. Zato kričita!

Najnovejša: Čuvajte se, milijonarji! Milijardarji prihajajo.

Pater Kazimir se peni. Prišla ga je sveta jeza, ker so pošteni katoliški rojaki odklonili njegovo diktaturo. Pater hoče, da morajo biti vsi katoličani binaveli in lažniki kot je on.

Kandidat Cox je mnenja, da je on tudi opravičen do petnajstih milijonov dolarjev kakor senator Harding, kajti on ravno tako dobro zagovarja kapitalistični sistem kot njegov protikandidat.

Kdaj bo rešeno jadransko vprašanje? Počakajte, da se prej reši vprašanje, koliko Kosovec bo sedelo v jugoslovanskem kabinetu in če se v Kočevju organizira čukarski tabor! To je bolj važno!

E. T. B.

Novice iz Jugoslavije.

Vzpostavitev Narodnega sveta v Pečuhu. Dne 8. t. m. se je v Pečuhu v popolnem redu in miru vzpostavilo Narodno veče za mesto Pečuh. Izvršenje tega čina so odobravalne in podpirale jugos. oblasti. Prebivalstvo je bilo navdušeno in je klicalo: "Doli s Horčijevimi špijoni in gardisti! Ne želimo, da se zopet povrnejo bele pijavke! Hočemo svobodo! Zahtevamo občinskih volitev!" Zborovalci so enoglasno izvolili predlagane jim osebe za člane Narodnega veča, med njimi 34 socialistov in 15 pristaev meščanskih strank.

Razbojniške tolpe v Makedoniji. Dne 29. p. m. je več kot sto dobro oboroženih roparjev v okrožju Prizren iz kačeniškega okrožja napadlo selo Ljubine, ki leži na severni strani Šare planine. Poskušali so odpeljati živino. Domači prebivalci so se jim postavili v bran, ojačeni z orožniki po dvehurnem boju porazili roparje in jim oteli živino. Nato je bil v tem kraju mir. Na begu preko Šare planine so roparji napadli selo Rodež in ugrabili 400 ovac. Orožniki in prebivalci so vdrlj za njimi in jim pobrali živino. Kasneje so roparji napadli vas Brod ter ugrabili Jaji Osmanović njegovega sinka in mnogo živine. Prebivalci pa so jim kmalu vse pobrali nazaj. Nato so vdrlj za njimi orožniki, ki so jih razpršili, a prebivalstvo okraja gorskoga in ljumskega preži na roparje, da jim zada odločilen udarec.

Stavka bančnih uradnikov v Splitu se je končala. Uradnikom so bile zvišane plače za 50% in dobe razen tega oženjeni enkratno podporo šeststisoč kron, a neozmenjeni štiristisoč kron.

Paševanje klerikalcev na Slovenskem. Klerikalei so si pri vladni in pri vseh oblastih v Sloveniji lepo tople postali gnezdo, kjer grejejo svojo korupcijo, protežirajo svoje strankarske pristake in uganjajo z ljudskim denarjem agitacijo za svojo stranko. Ob priliki mariborskega kongresa so klerikalei v Mariboru na račun mestne uprave vršili

za orlovsko prireditve mnoge predpriprave, ki so veljale težke tisočake. Rekvirirale so se vse šole in druga primerna poslopja, z avtomobili so vozili alamo za ležišča; mestna občina je okrasila svoja poslopja, postavljala mlaje, napravila slavalok, za katerega se je menda temelj celo betoniral, dajala na razpolago delavce. Potreben je bil les za tribune, drva za kurjenje poljskih kuhinj, bencin itd. itd. Dana vse to stane ogromne svote. Za svojo stranko torej klerikalei izrabljajo ljudsko imetje, kar je čisto navadna zloraba oblasti, ki jo imajo sedaj v svojih rokah, in ogabna strankarska korupcija, kakor že nešteto drugih slučajev, o katerih smo v "Napreju" od časa do časa poročali.

Velik požar uničil vas Jesenje. — vas Jesenje, spadajoča pod občino Hodič pri Litiji, je zadela dne 4. avg. popoldne ob tretji uri velika nesreča. Triletni otrok se je igral z vžgalicami in povzročil ogenj. Silni vetrovi so trgli plamene in jih nosili da je bil naokrog, tako da je bila v dobrih desetih minutah vsa vas v plamenih. Kozoleci polni ravnokar požetega žita, prešli zaprti v svinjarih, hiše z vso opravo in obleko, skednji in lopi z vsemi omlačenim žitom in mrvu ter z vsem gospodarskim orodjem in raznimi stroji — vse to je bilo v eni uri uničeno. Ljudje niti blizu niso mogli zaradi silne vročine ter dima. Škoda je ogromna!

Kakih sredstev se poslužujejo politični nasprotniki proti našim sodrugom, priča med drugimi tudi ta-le slučaj: Pri okrajnem sodišču v Radovljici se je vršila dne 10. avg. glavna obravnava proti Mihaelu Grobotku, sinu gostilničarja in trgovca, ki je razstrosil ob priliki zadnje železniške stavke vest na Bohinjski Bistrici, češ da namerava sodrug I. Stare in še štirje drugi sodrugi od K. D. Z. oropati cerkev, pošto, konsum Meninger. Meningerja samega in sploh vse najpremožnejše ljudi. Grobrotek je trdil, češ da ima za to dokazno črno ba belem. Sodrug I. Stare je seveda zahteval pri sodnji zadolženja; ker pa Grobrotek ni imel prav nobenih dokazov za gori

naznačena sumničenja je bil nje-gov edini namen, da bi kot pristaja demokratske stranke škodoval našemu sodrugom na ugledu in časti, kar se mu je dejansko v toliko posrečilo, da je bil naš sodrug, ki je bil kot strojnik zaposlen pri deželni elektrarni, odpuščen iz službe, je bil Grobrotek obsojen na 200 K globe za občinske reveže na Bistrici in na poravnavo vseh sodnijskih stroškov. — Iz vsega tega je razvidno, kako skušajo nasprotniki našim sodrugom škodovati na ugledu, pa tudi gmojno.

Miljonar se preseli v vagon. Na pritisk deželne vlade za Slovenijo so si ljubljanski milijonarji ustanovili svojo milijonsko združbo za zidanje skupnih hiš. Vsak je moral plačati določen delež, sicer ga bi deložiral iz njegovega stanovanja. Ker se je neki trgovec z obklemi, Hermann, branil plačati določeno svoto deležev, so ga postavili na cesto, odkoder odpotuje stanovat v vagona na ljubljanskem polju.

Stavka transportnih delavcev in težakov v Trstu končana. Nad tri tedne trajajoča stavka transportnih delavcev in težakov v Trstu je končana. Med zastopniki organiziranega delavstva in delojalci je prišlo do sporazuma. Stavkujoči so dosežili izboljšanje plač. Delo v pristanišču in skladiščih se sedaj redno izvršuje.

Velik požar v Trstu. Milijonska škoda. Nedavno je nastal v nekem skladišču Sv. Antona (novo pristanišče) velik požar, ki je uničil 300 bal bombaža, poslanega iz Vladivostoka za Čehoslovaško republiko. Požar se je par dni pozneje zopet ponovil in je uničil drugih 200 bal bombaža. Čehoslovaška trpi nad en milijon lir škode.

Stefan Friedrich — morilec grofa Tisse. V Budimpešti se te dni vrši razprava proti morilecem grofa Tisse. Med možlji se nahaja tudi znani klerikalni diktator Madžarske v prvih mesecih po polomu madžarskih sovjetov, Stefan Friedrich, po poklicu klerikalni inkvizitor, sicer pa madžarski narodni poslanec, katerega pa je madžarski parlament spričo te afere sedaj moral odrediti poslaniško imuniteto.

zapoveduje "bogati". Hasling nasede njegovega konja, na kar pridirja Kmitie k njemu, ustane mu roko ter ga vpraša: "Odkod pridet?" "Iz Tavrogo!" "Ali je Bilevičeva še tam?" "Da!"

"A kaj je knez učinil z njo? vpraša Kmitie ter zaškrpije z zobmi.

"Ničesar ni opravil..."

"Ničesar..."

Nastalo je molčanje. Kmitie sname svojo kučmo, se obrne po čelu ter reče:

"Ranili so me... in kri mi teče; povsem sem oslabil."

XII.

Izpad Švedov je deloma dosegel svoj namen s tem, da je rešil Bogoslavov oddelek, toda med poljsko vojsko ni povzročil posebne neizgode. Rešnica je sicer bila, da so izgubili polki Oskerkke in Kotviča mnogo ljudi, toda tudi švedskih vojakov je mnogo oblačeno na bojnem polju. Švedje so se tudi zmotili v računu, ko so si mislili, da hetman ne bo pričakoval drugega izpada. Ko so ga pa ponovili naslednje noči, so bili zopet odbiti ter primorani vrniti se nazaj v trdnjavo.

Hasling se je nahajal ves dan v stanovanju hetmanovem, kateri ga je izpraševal to in ono o švedskih vojskah, kar je zelo jezilo Kmitie, ki je kar koprnel, da se pomeni z njim o odnošajih v Tavrogi. Toda se na večer nista prišla skupaj, kajti Kmitie je dobil nalogo, naj odrine na poljevedovanje. Ko se je vrnil, je našel Haslinga v svojem stanovanju, toda toliko bolnega, da ni mogel govoriti. Predno so ga Tatarji ujeli, so ga zelo naklestili in radi tega ga je kuhala sedaj vročnica. Kmitie se je moral zadovoljiti s tem, kar mu je povedal častnik samo to, da je po bitki pod Janovom nevarno zbolel ter odšel potem, ko je nekoliko okrevljal, v Pomorje, kamor sta ga povabila Steinbock in knez-efektor.

"Kje je on sedaj?"

"Sedaj stojita s kraljevim bratom pri Narvi poleg Buga, kjer načeljuje Bogoslav vsej armadi."

"A kralj?"

"Odsel je v Prusijo. Kralj ne verjame, da bi bili mi že dospeli k Varšavi in tu oblegali Wittemberga."

Daljši razgovor jima pretrga s svojim prihodom Volodijevski.

"Nu, kako se ima Hasling?" vpraša že na pragu.

"Boln je."

"Nu, kaj pa hočeš ti od Haslinga?" ga vpraša Zagloba že na pragu.

"Ali mar ne veste tega?"

"Kako naj ne bi vedel, da ti je mar za ono višnje, katero je knez Bogoslav zasadil na svojem vrtu? On je vnet vrtnar, ne boj se! Predno mižleto, se že pokaže sad."

"Da bi vas ubili za takšno tolažbo!" zakriči mali vitez.

"Inu, inu, ne sdi se na-me. Kaj sem jaz kriv! Razlij svojo jezo raje nad Bogoslavom!"

Tiho trpeče.

Mnogo žene in mlade dekleta trpe na tihem od bolezn svojega spola. Take bolni se ponavadi kačejo potem ko so vstale iz postelje, na strani, v ledjih ali spodnjem delu trebuha, vdrstom glavo, vročim in hladnim spreminjanju po telesu.

Severa's Regulator

(Severa's Regulator) je posebno zdravilo za odstranjevanje vseh bolezn in za popravilo neravnosti vseh telesnih delov žene in dekleta. To zdravilo je bilo znano in priljubeno mnogo let z najboljšimi uspehi. Določite ga pri vašem zdravniku. Bodite previdni, da dobite stvarno "Severa's Regulator". Cena \$1.50 in 50 centov.

Promogariji!

AKO NIMATE STALNEGA DELA.

Ako niste zadovoljni z vašim delom tam, kjer ste, tedaj pridite na delo v premogorove Arrow Coal Mining Company, v Rockingham, Somerset, County, Pa., ob Penna R. R. železnici. Mi imamo dovolj vozov in 30 praznih stanovanj. Premog je do pet čevljev visok. Ni vode, škrlavine ali plina. Dobra streha in pri nas se dela vsak dan. Naši najboljši premogariji zaslužijo do \$201.00 na devet dni. Mi sprejememo samo izkušene in stalne delavce. Pridite takoj ali pa pišite na:

ARROW COAL MINING CO.
ROCKINGHAM, SOMERSET COUNTY, PA.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK — TRST.

14. sept.—President Wilson.

21. sept.—Belvedere.

28. sept.—Columbia.

7. okt.—Argentina.

3. nov.—President Wilson.

V začetku avgusta odplujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dotedaj ni naznanjen.

NEW YORK — GENOVA.

1. sept.—Pesaro.

NEW YORK — HAVRE ALI OBERBOURG.

3. sept.—La Savoie.

8. sept.—La France.

9. sept.—Imperator.

14. sept.—La Touraine.

17. sept.—La Lorraine.

18. sept.—Caronia.

21. sept.—Aquitania.

23. sept.—Rochambeau.

24. sept.—La Fayette.

30. sept.—Maurétania.

1. okt.—La Savoie.

7. okt.—Imperator.

6. okt.—La France.

12. okt.—La Touraine.

12. okt.—Aquitania.

Navedeni vozni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede.

Potni listi: — Potnikom preskrbimo potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Iz starega kraja

je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naselencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sodrugi, mi pišite za tozadevna pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na

LEO ZAKRAJSEK

70 — 8th Avenue

NEW YORK, N. Y.

NAZNAVILLO IN ZAHVALA.

Moja najlepša zahvala društvu št. 91, S. N. P. J. društvu "Eagle", št. 2004, članom podružnice št. 3192 U. M. W. of A. nadalje gošpej Rozi Pajer iz Mascouth, Ill. družini Fr. Steh in slovenski godbi, ki je igrala žalostinke pri pogrebu pokojnega

JOHN SPEISERJA

na pokopališče. Zahvalujem se sploh vsem, ki so mi bili v pomoč in tolažbo v mojih žalostnih urah. Pokojnik je bil rojen dne 16. maja, 1871 na Reki pri sv. Pavlu na Spodnjem Štajerskem. V Združene države je prišel leta 1904 in sicer v državo Kansas, leta 1907 pa v državo Illinois v Johnson City, kjer je tudi dokončal svoje življenje.

Tukaj zapušča mene, žalujočo soprogo s šestimi še malimi otroci. Živela sva skozi 20 let v najlepšem miru in zadovoljstvu, ali kruta smrt mi ga je ugrabila. V državi Kansas ima tri bratrance in strica Marko Speiserja, v starem kraju pa 4 brate in eno sestro.

Torej še enkrat izrekam lepa hvala vsem prijateljem in znancom. Tebi ljubljani soprog in oče naj bo lahka ameriška zemlja.

Zalujoči ostali: Mary Speiser in otroci.

P. S. Ako bi kdo želel kaj več pojasnila naj se obrne pisмено do Mary Speiser, 1205 Davis Street, Johnston City, Ill.

STE LI BOLNI?

Naši zdravniki kateri so specializirani v raznih boleznih vam bodo pomagali v kratkem. Pridite k nam in se prepričajte. Mi imamo 35 let skušnje v zdravljenju kroničnih bolezn, krvi, živcev in prebavnih organov, oslabelosti, glavobol, revmatizem, obisti, jeter in drugih bolezn. Pogovor in nasveti pristo.

EUROPEAN MEDICAL OFFICE.

311 Smithfield Street, nasproti Post Office—drugo nadstropje, Pittsburgh, Pa.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonje Immigrant Bank, 436 West 23rd Street, New York, N. Y.

Cenjeni gosp. upravniki:

Videl sem Vaš oglas v tem listu in čital cene za pošiljanje denarja v staro domovino, ter sem se pred kratkim odločil, da poizkusim za enkrat preko Vaše banke. Poslal sem na Savo Mogina v Novi Sad, v Bački 2000 kron in da Vam resnicio povem, bil sem razočaran, ker sem danes sprejel potrdilo podpisano po Savu Moginu, da je prejel poslani mu denar brez kakšnega odbitka.

Vaše poslovanje je točno in hitro, ter Vas vsem rojakom najtopleje priporočam.

S prijateljskim pozdravom in spoštovanjem

Milan Belanjski,

1567 East 36 St., Cleveland, Ohio.

IZGOVARJAVNA ANGLEŠKIH REKED.

Doktor Kern je pred leti kot dijak vodil večerno šolo za angleščino in poučeval rojake v Clevelandu. Izkušnja mu je pokazala, kako naj v naslednjaku označi izgovarjavo angleških besed, da ju bodo Slovenci umeli in lahko rabili. Če se zanimate za ameriški jezik, vam bo besednjak velika pomoč. Cena knjigi je pet dolarjev. Ta denar se vam bo obrestoval tisočkrat, če boste razili knjigo.

Nar čite besednjak na naslov:

Dr. F. J. KERN,

6202 St. Clair ave.,

Cleveland, Ohio.

Istotam lahko naročite Zornove pesmi, ki bodo všeč zlasti mlajšim rojakom in nečemu spolu. Cena je \$1.25. Obe knjigi s enim naročilom dobite za 6 dolarjev.

DR. JOS. V. GRANEK

ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

848 E. Ohio Street

Telefon Cedar 2388

N. E. PITTSBURGH, PA.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

mladeniče za delo v uradu, zelo ugodna prilika za napredek.

Oglasite se pri:

Thos. Jenkins, 3942 Forbes St. Pittsburgh, Pa.

Potrebujejo ženske, pomočnice glavni kuharici: plača \$50 na sedmo, hrana in stanovanje. Oglasite se v "McKeesport Hospital", McKeesport, Pa.

Potrebujejo dekleta za splošno hišno delo, dobra plača, hrana in stanovanje in perilo. Oglasite se v "McKeesport Hospital", McKeesport, Pa.

Potrebujejo ženske za čiščenje in "rivanje", dobra plača, hrana in stanovanje in perilo. Oglasite se v "McKeesport Hospital", McKeesport, Pa.

ZDRAVA, RUDEČA KRI

pomeni dobro zdravje. Nuga Tona je izvrstno zdravilo za ureditev boga rudo krvi, moči, živcev in zdravja, čvrsta moč in ženo. To zdravilo se uporablja že nad trideset let pri vseh vrstah ljudi s popolnim uspehom. To zdravilo je sestavljeno iz osem različnih zdravilnih snovi, katere delujejo v vseh važnejših delih telesa. Nuga Tona vredi vodo slast do jedi, izboljša prebavo, napravi črno, da radno odvajajo blato, izčisti dihanje, očisti bolni jezik, poveča telesno, daje novo življenje vsemu telesu, lepo rudo barvo našim licem in očem vse život. Odkodite to naznanilo, vamite ga do bližnjega lekarnarja in naročite si še danes steklenico Nuga Tona. Vključite to zdravilo par dni in že ne boste popolnoma zadovoljni s uspehom, vrnite preostanek lekarnarja in on vam vrne vaš denar. Drugič: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 537 So. Dearborn St., Chicago. Absolutely guaranteed. Retail price \$1.00.

PREMOŽNI FARMARJI

iz Illinois, Iowa, Indiana in Wisconsin kupujejo naša zemljišča, na katerih se pridelava po \$1,500 na akro. Ali Vam je znano, kaj je povprečen pridelek illinojskih farm, ki so znane za najboljšo v Ameriki? Povprečen pridelek za illinojske farme je okoli \$89.00 na akro. Ta dejstva so napotila illinojske in iowake farmarje, da kupujejo naša zemljišča, kjer so pašniki skor deset mesecev zeleni, kjer raste koruza, tobak, krompir, trta, sadje in vsi pridelki zmerne pasu.

Naša zemljišča leže v lepi ravnini, ne daleč stran od morskega zaliva in zraven dveh železnic. Prst je črna, pravi gnoj. Klima je izvrstna, pitna voda neprekoaljiva, malarije in podobnih bolezn ni. Trg je sijajen, uspevajoča mesta so v bližini. Cena zemljiščem je nizka vkljub temu, da se obdelane farme prodajajo po \$400 do \$1,000 akro.

Na par akrah pridelate več kot morete zaslužiti v celem letu v majni ali fabriki. Pišite za pojasnila

A. H. SKUBIC & CO.

Room 79, Metropolitan Bldg.

CHICAGO, ILL.

SIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO \$56.00.

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti viti svojo rodbino ali prijatelje v starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER

javni notar na Ameriko in stari kraj.

5237 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Prihranil vam bo denar. — O je za narod, narod je za njem.

\$100.00 DO TRSTA

Parnik "Belvedere"

Strukel & Horak

88—9th Ave.,

New York, N. Y.